

EKSPORTA NOTEIKUMU APKOPOJUMS

TURCIJA

PĀRTIKA, TEKSTILS, KOKAPSTRĀDE, MAŠĪNBŪVE UN METĀLAPSTRĀDE

KURZEMES
PLĀNOŠANAS
REĢIONS

Rīga 2018

SATURS

<u>TURCIJA</u>	3
<u>Juridiskais pamats tirdzniecības veikšanai</u>	7
<u>Valstī par eksportu atbildīgās institūcijas</u>	8
<u>Ievedmuitas tarifu nosacījumi</u>	13
<u>Kvalitātes standartu prasības</u>	15
<u>Muitas kodu atbilstība un salīdzināšanas kārtība</u>	15
<u>Iesniedzamie dokumenti un atbildīgo institūciju konsultācijas</u>	17
<u>Pārtikas nozare</u>	23
<u>Tekstils</u>	31
<u>Kokapstrāde</u>	35
<u>Mašīnbūve un metālapstrāde</u>	39

TURCIJA

Kopsavilkums

ES un Turcijas tirdzniecību nosaka 1995.gada 31.decembrī noslēgtā Muitas Savienības¹ vienošanās. Kopš 1999.gada Turcija ir ES kandidātvalsts, un Eiropas-Vidusjūras (Euro-Mediterranean) reģiona partnerības dalībvalsts.

Turcija ir ES 4. lielākais eksporta tirgus un 5. lielākais importa piegādātājs. ES ir Turcijas lielākais importa un eksporta partneris. ES eksportā uz Turciju dominē mašīnas un transporta materiāli, ķīmiskie produkti un rūpniecības preces. Turcija pārsvarā eksportē uz ES mašīnas un transporta iekārtas, kam seko rūpniecības preces.

2017. gadā Latvijas kopējais preču un pakalpojumu tirdzniecības apgrozījums ar Turciju bija 300 milj. EURO, kas ierindoja Turciju 23. vietā Latvijas ārējās tirdzniecības partneru starpā.

Kopējais preču un pakalpojumu eksports uz Turciju bija 184,3 milj. EURO, kas veido 1,1% no Latvijas kopējā eksporta, savukārt preču un pakalpojumu imports – 115,7 milj. EURO, kas veido 0,7% no Latvijas importa.

Šajā kopsavilkumā ir apkopota informācija par juridisko pamatu tirdzniecības veikšanai ar ASV, atbildīgās institūcijas ASV par starptautiskās tirdzniecības veikšanu, ievadmitām, tarifiem, nodevām, kvalitātes standartiem un sertifikāciju vairākās nozarēs; pārtikas nozare, tekstils, kokapstrāde, metālapstrāde un mašīnbūve.

Attiecīgajā noteikumu apkopojumā esam izveidojuši atsevišķus informācijas sakopojumus, un tie būtu šādi:

- Noteikumu apkopojumā ir pieejami kontakti uzraugošajām institūcijām dalot gan pa sektoriem, gan vispārēji. Informācija ir pieejama [šeit](#);

¹<http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/turkey/> 03.04.2018.

- Iesniedzamo dokumentu, termiņu un maksājumu apkopojums, iekļaujot paraugus. Informācija pieejama [šeit](#).
- Iesniedzamo dokumentu, termiņu un maksājumu apkopojums, iekļaujot paraugus pārtikas nozarē. Informācija pieejama [šeit](#).
- Iesniedzamo dokumentu, termiņu un maksājumu apkopojums, iekļaujot paraugus tekstila nozarē. Informācija pieejama [šeit](#).
- Iesniedzamo dokumentu, termiņu un maksājumu apkopojums, iekļaujot paraugus kokapstrādes nozarē. Informācija pieejama [šeit](#).
- Iesniedzamo dokumentu, termiņu un maksājumu apkopojums, iekļaujot paraugus metālapstrādes un mašīnbūves nozarēs. Informācija pieejama [šeit](#).

Kopumā, ņemot vērā mainīgās aktivitātes starptautiskajā tirdzniecībā un pasaules tautsaimniecībā un politikā, uzņēmējiem ir jāseko līdzi jaunākajām aktivitātēm, kā arī prasības atsevišķās produktu grupās var atšķirties. Tāpēc šajā kopsavilkumā ir norādītas vairākas informācijas iegūšanas vietas:

- madb.europa.eu – saite kurā ir iespējams noskaidrot informāciju par ievadmitu, tarifiem, preču izcelsmes noteikumiem, utt.
- <https://eparskats.csb.gov.lv/HelpDesk/UI/eSurveyClassifier.aspx> - produktu kodu ir iespējams noskaidrot šajā saitē ievadot ailē produkta nosaukumu;
- <https://basvuru.dtm.gov.tr> - reģistrācija riska analīzes kontroles sistēmā TAREKS. Reģistrācija obligāta dažādu preču eksportētājiem.
- <http://ggbs.tarim.gov.tr> – Pārtikas drošības reģistrācijas sistēma. Reģistrācija nepieciešama, ja tiek plānots eksportēt augu produktus un to izstrādājumus Turcijā

Summary

The EU and Turkey are linked by a Customs Union agreement, which came into force on 31 December 1995. Turkey has been a candidate country to join the European Union since 1999 and is a member of the Euro-Mediterranean partnership.

Turkey is the EU's 4th largest export market and 5th largest provider of imports. The EU is by far Turkey's number one import and export partner.

EU exports to Turkey are dominated by machinery and transport material, chemical products and manufactured goods. Turkey's exports to the EU are mostly machinery and transport equipment, followed by manufactured goods.

Turkey's main export markets are the EU (44.5%), Iraq, USA, Switzerland, United Arab Emirates and Iran. Imports into Turkey come from the following key markets: the EU (38%), China, Russia, USA, South Korea and Iran.

This summary summarizes the legal basis for trade with Turkey, authorities responsible for international trade in Turkey, import duties, tariffs, fees, quality standards and certification in a number of sectors; food industry, textiles, woodworking, metalworking and machinery.

We have created separate sets of information in the relevant set of rules, and these would be:

- A set of general information and contacts for related institutes you can find [here](#);
- A summary of the documents, deadlines and payments to be submitted, including samples. Information available [here](#).
- A summary of the documents, deadlines and payments to be submitted, including samples in the food sector. Information available [here](#).
- A summary of the documents, deadlines and payments to be submitted, including samples in the textile sector. Information available [here](#).
- A summary of the documents, deadlines and payments to be submitted, including examples in the wood processing industry. Information available [here](#).

- A summary of documents, deadlines and payments submitted, including samples in the metalworking and mechanical engineering sectors. Information available [here](#).

In general, given the changing activity in international trade and global economy and politics, entrepreneurs need to follow up to the latest activities, as well as requirements for individual product groups may vary. Therefore, this summary shows a number of places for obtaining information:

- madb.europa.eu - a link where it's possible to find out information on import duties, tariffs, rules of origin, etc.
- <https://basvuru.dtm.gov.tr> - Registration in the risk analysis control system TAREKS. Registration is obligatory for exporters of various goods.
- <http://ggbs.tarim.gov.tr> – Food Safety Registration System. Registration is required if it is planned to export plant products and their products in Turkey

Juridiskais pamats tirdzniecības veikšanai

ES un Turcijas tirdzniecību nosaka 1995.gada 31.decembrī noslēgtā Muitas Savienības² vienošanās. Kopš 1999.gada Turcija ir ES kandidātvalsts, un Eiropas-Vidusjūras (Euro-Mediterranean) reģiona partnerības dalībvalsts.

ES un Turcijas vienošanās regulē tirdzniecību ar visiem industriālajiem produktiem, bet tie neregulē lauksaimniecības produkciju, izņemot pārstrādāto lauksaimniecības produkciju. Tāpat tā arī neregulē pakalpojumu nozari un publiskos iepirkumus. Atsevišķas divpusējās tirdzniecības vienošanās ir spēkā lauksaimniecības produkcijai un citiem produktiem.

Turcija ir parakstījusi zemāk norādītas starptautiskās tirdzniecības vienošanās, kā arī ir dalībniece vairākās starptautiskajās tirdzniecības organizācijās:

- Muitas konvencija par starptautiskajiem kravu pārvadājumiem, izmantojot TIR grāmatiņu
- Muitas konvencija par pagaidu ievēšanas dokumentiem (ATA karnetēm)
- Ekonomiskās sadarbības organizācija
- Starptautiskā konvencija par preču aprakstīšanas un kodēšanas harmonizēto sistēmu/ International Convention on the Harmonized Commodity Description and Coding System (HS Convention)
- Kioto starptautiskā konvencija par muitas procedūru vienkāršošanu un harmonizēšanu/ International Convention on the Simplification and Harmonization of Customs Procedures (Revised Kyoto Convention)
- OECD dalībvalsts
- Pasaules muitas organizācija
- Pasaules tirdzniecības organizācija³

²<http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/turkey/> 03.04.2018.

³<http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPubli.htm?doc=overview&hscode=5402&countryid=TR#h2> 05.04.2018.

Valstī par eksportu atbildīgās institūcijas

Turcijas Republikas Muitas un Tirdzniecības ministrijā (Ministry of Customs and Trade of the Republic of Turkey) tiek iesniegti dokumenti, kas paredzēti produktu eksportam uz Turciju. Vairāk informāciju iespējams iegūt angļu valodā ministrijas mājas lapā⁴.

T.: + 90 312 449 10 00

A.: Dumlupınar Bulvarı No: 151, Eskişehir Yolu 9. Km. 06530, Çankaya, Ankara, Turkey

W.: <https://english.gtb.gov.tr/>

Turcijas Standarta Institūts (The Turkish Standards Institution (TSE)) ir atbildīgs par dažādu produktu standartiem, to kvalitātes kritērijiem un sertifikāciju, kā arī institūts nodarbojās ar produktu uzraudzību un inspekciju, lai konstatētu to atbilstību noteikumiem.

T.: +90 312 416 62 00

E.: international@tse.org.tr

W.: <https://en.tse.org.tr/>

⁴<https://english.gtb.gov.tr/trade/customs/import/duties-and-taxes/entry-summary-declaration/lodging-the-entry-summary-declaration-and-notification-of-arrival> 03.04.2018.

Metālapstrāde un mašīnbūve

Turcijas Vides un pilsētu attīstības ministrija, Vide pārvaldes ģenerāldirektorāts (Ministry of Environment and Urban Development, General Directorate of Environmental Management) var vērsties ar jautājumiem, kas saistīti ar dažādu atļauju iegūšanu produktiem, kuriem ir ietekme uz vidi

T.: +90 312 5863000

A.: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Ehlibeyt Mh. 1271 Sk., No 13, TR-06520 Balgat Ankara

W.: <http://cygm.csb.gov.tr/>

Tekstils

Institūcijas, kurās var iegūt informāciju par tekstilizstrādājumu **importētāju** un **eksportētāju** reģistrāciju, un veikt reģistrāciju:

General Secretariat of Istanbul Textile and Apparel Exporters Union (ITKIB),

A.: Dış Ticaret Kompleksi, Çobançeşme Mevkii, Sanayi Caddesi Yenibosna, Bahçelievler, TR-Istanbul,

T.: +90 212 4540200, F.: +90 212 4540201

General Secretariat of Aegean Exporters Union,

A.: Atatürk Cad. No. 382 Alsancak, TR-Izmir,

T.: +90 232 4886000, F.: +90 232 4886100

General Secretariat of Mediterranean Exporters Union (AKIB),

A.: Uray Caddesi Turan İşhanı Kat 3-4, TR-Mersin,

T.: +90 324 2376800, F: +90 324 2377109, 2323325

General Secretariat of Uludag Exporters Union (UIB), A.: Organize Sanayi Böl. Kahverengi
Cad. No. 8 Nilüfer, TR-Bursa,

T.: +90 224 2191000, F.: +90 224 2191090

General Secretariat of Antalya Exporters Union (AIB),

A.: Aspendos Bulvarı No. 221, TR-Antalya,

T.: +90 242 3118000, F.: +90 242 3117900

General Secretariat of South Eastern Anatolian Exporters Union (GAIB),

A.: İnönü Caddesi Keleş Hoca Sokak No. 1, Şahinbey, TR-Gaziantep,

T.: +90 342 2200010, F.: +90 342 2200015, 2200016

General Secretariat of Denizli Textile and Apparel Exporters Union (DETKIB),

A.: Ankara Yolu 10. Km. 246 Sokak No. 8 P.K. 402 20002, TR-Denizli,

T.: +90 258 2746688, F.: +90 258 2747222, 2747262

Kokapstrāde

Turcijas Republikas Mežsaimniecības un ūdens lietu ministrija (Ministry of Forestry and Water of the Republic of Turkey) atbildīga par vides un ar mežsaimniecību saistītām lietām.

T.: +90 312 2075000

F.: +90 312 2076299.

A.: Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Söğütözü Cad. No. 14/E, TR-06560 Ankara

W.: <http://www.ormansu.gov.tr/>

Pārtika

Turcijas Republikas Pārtikas, lauksaimniecības un lopkopības ministrija (Ministry of Food, Agriculture and Livestock of the Republic of Turkey) tiek iesniegti dokumenti, kas paredzēti pārtikas, lauksaimniecības un lopkopības produktu ražošanu. Vairāk informāciju iespējams iegūt angļu un turku valodās ministrijas mājas lapā ⁵.

T.: +90 312 2873360

A.: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Kampüsü, Eskişehir Yolu 9 km, TR-Lodumlu Ankara

W.: <https://www.tarim.gov.tr>

⁵<https://www.tarim.gov.tr/Sayfalar/EN/AnaSayfa.aspx> 09.04.2018.

Turcijas Republikas Pārtikas, lauksaimniecības un lopkopības ministrija, Zivsaimniecības direktorāts (Ministry of Food, Agriculture and Livestock of the Republic of Turkey, General Directorate of Fisheries and Aquaculture) tiek iesniegti dokumenti, kas saistīti ar atsevišķu zivju sugu eksportu uz Turciju.

T.: +90 312 2873360

A.: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Kampüsü, Eskişehir Yolu 9 km, TR-Lodumlu Ankara

W.: <https://www.tarim.gov.tr/DHDB/Sayfalar/EN/AnaSayfa.aspx>

Atbildīgā iestāde par tabakas, tabakas izstrādājumu, alkohola un alkoholisko dzērienu kontroli (Turku valodā - Tütün ve Alkol Piyasasi Düzenleme Kurumu) iestāde, kurā iesniedzami dokumenti, lai saņemtu atļauju par attiecīgā produkta eksportu uz Turciju.

T.: +90 312 2180300

A.: Tütün ve Alkol Piyasasi Düzenleme Kurumu (TAPDK), Söğütözü Cad. No.31, Söğütözü, TR-06520 Ankara

W.: <http://www.tapdk.gov.tr/tr.aspx>

Turcijā atbildīgā institūcija par sanitārajām un fitosanitārajām prasībām ir Pārtikas kontroles ģenerāldirektorāts, Pārtikas, lauksaimniecības un lopkopības ministrija.

T.: +90 312 2873360

A.: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Kampüsü, Eskişehir Yolu 9 km, TR-Lodumlu Ankara

W.: <https://www.tarim.gov.tr/Sayfalar/EN/AnaSayfa.aspx>

Ievedmuitas tarifu nosacījumi, nodevas u.c. veicamie maksājumi un to piemērošanas kārtība un organizācijas, kurām jāiesniedz pieteikumi, sertifikāti, nozaru produkcijas ievēšanas atļaujas saņemšanai mērķa tirgos, kontaktinformācija

Importēto preču muitas vērtība ir darījuma vērtība, kas ir cena, kas samaksāta vai jāmaksā par precēm, tās ievedot Turcijas muitas teritorijā. To parasti aprēķina, pamatojoties uz CIF⁶ (izmaksas, apdrošināšana, transports) vērtību. Ja muitas vērtību nevar noteikt, pamatojoties uz importēto preču darījuma vērtību, tad muitas vērtību nosaka saskaņā ar vienošanos par muitas vērtības noteikšanu (Agreement on Implementation of Article VII (Customs Valuation)). Tos secīgi piemēro, lai aprēķinātu muitas vērtību:

- identisku importēto preču darījuma vērtība;
- līdzīgu importēto preču darījuma vērtība;
- deduktīvā vērtība;
- aprēķinātā vērtība;
- vērtība, kas iegūta, izmantojot atkāpšanās (fall-back) metodi.

Preces ievedmuitu, informāciju par piemērotajiem tarifiem, tirdzniecības barjerām un preču izcelsmes noteikumiem var noskaidrot Eiropas Komisijas mājas lapā [Market Access Database](#).

⁶<https://www.incotermsexplained.com/the-incoterms-rules/the-eleven-rules-in-brief/cost-insurance-freight/>
03.04.2018.

Prasības, kuras nepieciešams izpildīt, lai pretendētu uz nozaru produkcijas ieviešanu mērķa tirgos un varētu realizēt tirdzniecības ķēdēs vai attiecīgi, iekļaušanos globālās piegāžu ķēdē

Lai attiecīgā uzņēmuma produkciju varētu tikt realizēta tirdzniecības ķēdēs, uzņēmumam ir jānoskaidro nepieciešamās prasības produkcijas realizēšanai ķēdē. Prasību skaits var atšķirties dažādām tirdzniecības ķēdēm, tomēr tās var iedalīt atsevišķās grupās.

- Produkta atbilstība ķēdes noteiktajiem standartiem
- Produkta apjoma nodrošināšana
- Papildus iegūstamie sertifikāti
- Produkta iepakojums
- Produkta marķējums
- Citas konkrētās tirdzniecības ķēdes prasības

Iegūstot informāciju par katru no augstāk minētajiem punktiem, uzņēmums varēs izvērtēt savas iespējas realizēt produkciju tirdzniecības ķēdēs.

Kvalitātes standartu prasības ražotajai produkcijai

Turcijas Standartu institūts (TSE) ir atbildīgs par standartu noteikšanu produktiem, un par piemērojamo normu ievērošanas uzraudzību. Lai importētu dažādus produktus, ir nepieciešams atbilstības sertifikāts, t.i., muitas importa deklarācijā jānorāda attiecīgais atsauces numurs, ja vien Ekonomikas ministrija nav izsniegusi ārkārtas importa atļauju, kas parasti attiecas uz precēm, kas ievestas īpašiem nolūkiem.

Muitas kodu atbilstība un salīdzināšanas kārtība

Latvija un Turcija lieto Harmonizēto sistēmu⁷ muitas kodu noteikšanai. Tātad preces kods, kas piešķirts Latvijā atbilst arī tāds pats preces kods Turcijā. Ir gadījumi, kad izvēlētais preces kods atšķiras ar cipariem, kas norādīti beigās, vai kodā ir vairāk ciparu, tas ir tāpēc, ka Turcijas sistēma šīs preces izdala sīkāk. Šajā gadījumā ieteicams preču kodus arī saskaņot ar preču importētājiem Turcijā.

Lai varētu veikt preces koda atbilstību, tad ir nepieciešams zināt produkta kodu. Produkta kodu variet noskaidrot saitē - <https://eparskats.csb.gov.lv/HelpDesk/UI/eSurveyClassifier.aspx>, pie nosaukuma ievadot produkta nosaukumu. Par kodu atbilstību var noskaidrot arī Turcijas Muitas un Tirdzniecības ministrijā.

⁷<http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPubli.htm?doc=overview&hscod=7204&countryid=TR#h8> 03.04.2018.

Valsts / Country	Preču kods / Code	Preču nosaukums / Goods
Latvijas preču kods	7204 49 90	Citādi atgriezumi un lūžņi, drupināti (griezti) ⁸
Turcijas preču kods	7204 49 90	Turnings, shavings, chips, milling waste, sawdust, filings, trimmings and stampings, whether or not in bundles, Other ⁹

Jāpatur prātā, ka Harmonizētā sistēma 2017.gadā tika atjaunota, tāpēc faktiskā sistēmas ieviešana var atšķirties katrā valstī atsevišķi. Papildus, ieteicams preču kodus arī saskaņot ar preču importētājiem Turcijā.

⁸<https://eparskats.csb.gov.lv/HelpDesk/UI/Page.aspx?pid=364> 03.04.2018.

⁹<http://english.gtb.gov.tr/trade/customs/import/duties-and-taxes/normal-customs-clearance/customs-tariff/turkish-customs-tariff-2016> 03.04.2018.

Iesniedzamie dokumenti un atbildīgo institūciju konsultācijas

Par precēm, kas ievestas Turcijas muitas teritorijā, preču pārvadātājam ir jāiesniedz Muitas un Tirdzniecības ministrijai kopsavilkuma deklarācija. Ja Muitas importa deklarācijā ir visa nepieciešamā informācija un tā tiek iesniegta pirms kopsavilkuma deklarācijas termiņa beigām, to var izmantot kā aizstājējdokumentu. Muitas importa deklarāciju (**Customs Import Declaration**) parasti iesniedz elektroniski, izmantojot muitas programmu "BILGE".

Turklāt pirms preču ieviešanas Turcijā, tas ir jāpaziņo attiecīgajā Muitas birojā, kurā tiks atmuitotas preces. Plašāku informāciju, lūdzu, skatiet zemāk uzskaitītajos dokumentos, kas ir jāiesniedz:

- Kopsavilkuma deklarācija (**Summary Declaration**)
- Muitas importa deklarācija (**Customs Import Declaration**)
- Muitas vērtības deklarācija (**Declaration of Customs Value**)
- Rēķins (**Commercial Invoice**)
- Gaisa pavadzīme (**Air Waybill**) / dzelzceļa pavadzīme (**Rail Waybill**) / pavadzīme (**Waybill**)

Papildus dokumenti var tikt pieprasīti, piemēram, Pro Forma rēķins, preču saraksts (**Packing list**), nepreferenciālas izcelsmes sertifikāts (**Certificate of Non-Preferential Origin**) vai Apdrošināšanas sertifikāts (**Certificate of Insurance**), kā arī citas atļaujas produkta ieviešanai. Muitas iestādes var veikt arī atsevišķu preču pārbaudi, veicot laboratorijas analīzes. Pārbaudot, piemēram, preču identitāti vai muitas tarifa numuru. Sistēma "LARA", kas ir savstarpēji saistīta ar "BILGE", tiek izmantota laboratorijas analīžu rezultātu centralizētai apstrādei un novērtēšanai. Turklāt preču deklarētāji var iepazīties ar attiecīgās analīzes statusu un rezultātiem, izmantojot "LARA".

Pārbaudīt preču izcelsmes sertifikāta (**Preferential Rules of Origin**) nepieciešamību jūs precei jūs variet Eiropas Komisijas mājas lapā tarifu sadaļā. Ievadot preces kodu, jūs iegūsiet informāciju par piemēroto tarifu un piemērojamos preču izcelsmes noteikumus.

Pēc DoingBusiness 2018 apkopotās informācijas, var secināt, ka vidējais eksporta dokumentu noformēšanas process Turcijā var aizņemt 41 stundu¹⁰ vai gandrīz divas dienas. Turcijā pastāv arī aizliegums ievest atsevišķus produktus.

Dokuments / Document	Apraksts / Description	Institūcija / Institution	Kontakti / Contacts	Paraugs / Example
<p>Reģistrācija TAREKS sistēmā /</p> <p>Registration as a User of the TAREKS /</p> <p>TAREKS Kulanici Yetkilendirme Formu</p>	<p>Dokuments, kas apliecina, ka uzņēmums ir reģistrējies riska analīzes kontroles sistēmā</p> <p>Reģistrācija obligāta dažādu preču eksportētājiem</p> <p>Reģistrācija notiek elektroniski turku valodā Ekonomikas ministrijas vietnē - https://basvuru.dtm.gov.tr</p> <p>Pēc reģistrācijas nepieciešams sagatavot pieprasījuma vēstuli turku valodā</p> <p>Pirms reģistrācijas nepieciešams iegūt tā saucamo elektronisko parakstu no pakalpojuma sniedzēja</p> <p>Vairāk info Ekonomikas ministrijā</p>	<p>Ekonomikas ministrija vai Ekonomikas ministrijas reģionālais direktorāts (Minsitry of Economics of the Republic of Turkey)</p>	<p>T.: +90 312 2047500</p>	<p>http://madb.europa.eu/madb/viewPageI?Publi.htm?countryid=TR&hscod=8471&doc=tareks.html</p>

¹⁰<http://www.doingbusiness.org/data/exploretopics/trading-across-borders> 04.04.2018.

Kopsavilkuma deklarācija/ Summary Declaration / Gümrük Özet Beyan	Dokuments, kas satur visu info, lai varētu identificēt importētās preces. Iesniedzams parasti elektroniski un turku valodā	Muitas un Tirdzniecības ministrija (Ministry of Customs and Trade of the Republic of Turkey)	T.:+90 312 4491000, 4448482, F.: +90 312 4491818	http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPublic.htm?doc=sumdec&hscode=8455&countryid=TR
Muitas importa deklarācija/ Customs Import Declaration/ Gümrük beyannamesi	Oficiāla forma, kas iesniedzama preču muižošanai Iesniedzams parasti elektroniski BILGE sistēmā un turku valodā	Muitas un Tirdzniecības ministrija (Ministry of Customs and Trade of the Republic of Turkey)	T.:+90 312 4491000, 4448482, F.: +90 312 4491818	http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPublic.htm?doc=cid&hscode=8455&countryid=TR
Muitas vērtības deklarācija/ Declaration of Customs Value/ İthal eşyasına ait gümrük kıymet bildirimi	Dokuments, kas satur visu info, lai varētu piemērot nodevas Iesniedzams parasti elektroniski BILGE sistēmā un turku valodā	Parasti šo aizpilda importētājs		http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPublic.htm?doc=decval&hscode=8455&countryid=TR
Rēķins Commercial Invoice/ Ticari Fatura	Dokuments, kas satur informāciju par apmaksu	Eksportētājs		http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPublic.htm?doc=invoice

	Var tikt sagatavots angļu, turku un franču valodās			&hscode=8455 &countryid=TR
Pro Forma rēķins Pro Forma Invoice/ Proforma Fatura	Dokuments, kas apliecina darījuma nodomu	Eksportētājs		http://madb.eu/opa.eu/madb/viewPageIFPubli.htm?doc=pro_inv&hscode=8455&countryid=TR
Preču saraksts Packing List/ Çeki listesi	Dokuments, kas satur detaļas par precēm visā sūtījumā	Eksportētājs		http://madb.eu/opa.eu/madb/viewPageIFPubli.htm?doc=plist&hscode=8455&countryid=TR
Nepreferenciālais preču izcelsmes sertifikāts/ Certificate of Non-Preferential Origin/ Menşe şahadetnamesi	Dokuments, kas apliecina preces nepreferenciālo izcelsmi	Eksportētājs		http://madb.eu/opa.eu/madb/viewPageIFPubli.htm?doc=cf_npo&hscode=8455&countryid=TR
Statusu apliecinošā sertifikāta A.TR/	Dokuments, kas apstiprina, ka preces var tikt ievestas bez nodevām	Eksportētājs/ Turcijas Tirdzniecības	T.: +90 312 2182000	http://madb.eu/opa.eu/madb/viewPageIFPubli.h

Movement Certificate (A.TR)/ Dolařım belgesi		un rūpniecības kamera (TOBB) (Turkish Chamber of Commerce and Industry)	F.: +90 312 2194090, 91, 92, 93 E.: info@tobb.org.tr	tm?doc=atr&hscode=8455&countryid=TR
Preču izcelsmes sertifikāts/ Proof of Preferential Origin/	Dokuments, kas apliecina preces preferenciālo izcelsmi	Eksportētājs		http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPublic.htm?doc=ppo&hscode=8455&countryid=TR
Gaisa pavadzīme/ Air Waybill	Dokuments, kas satur info par starptautiski preču pārvadājumu pa gaisu	Eksportētājs		http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPublic.htm?doc=awb&hscode=8455&countryid=TR
Jūras pavadzīme/ Bill of Lading	Dokuments, kas satur info par starptautiski preču pārvadājumu pa jūru	Eksportētājs		http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPublic.htm?doc=bl&hscode=8455&countryid=TR

Dzelzceļa pavadzīme Rail Waybill/	Dokuments, kas satur info par starptautiski preču pārvadājumu pa dzelzceļu	Eksportētājs		http://madb.europa.eu/madb/viewPageIfPubli.htm?doc=cim&hscode=8455&countryid=TR
Pavadzīme Waybill	Dokuments, kas satur info par starptautiski preču pārvadājumu pa ceļu	Eksportētājs		http://madb.europa.eu/madb/viewPageIfPubli.htm?doc=cmr&hscode=8455&countryid=TR
Apdrošināšanas sertifikāts/ Certificate of Insurance/ Sigorta Belgesi	Dokuments, kas apliecina, ka preces ir apdrošinātas	Eksportētājs/ importētājs		http://madb.europa.eu/madb/viewPageIfPubli.htm?doc=cf_ins&hscode=8455&countryid=TR

Pārtikas nozare

Kvalitātes standartu prasības ražotajai produkcijai

Nolīgumā par Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) sanitāro un fitosanitāro pasākumu piemērošanu, ir izklāstīti noteikumi, kurus PTO dalībvalstīm ir jāievēro, īstenojot Sanitāros un fitosanitāros (SFS) pasākumus, kas regulē pārtikas un barības nekaitīgumu, dzīvnieku un augu veselību. Šis nolīgums attiecas uz visiem SFS pasākumiem, kas tieši vai netieši var ietekmēt starptautisko tirdzniecību.

Nepieciešamie sertifikāti

Dažādām pārtikas nozares kategorijām ir nepieciešami sertifikāti un dokumenti, kas apliecina produkta atbilstību Turcijas standartiem un noteikumiem. Piemēram, dzīvnieku un to produktu eksportētājiem uz Turciju ir nepieciešami sekojoši sertifikāti:

- Lauksaimniecības produkta kontroles sertifikāts/ Control Certificate for Agricultural Products
- Lauksaimniecības produkta atbilstības sertifikāts/ Certificate of Conformity for Agricultural Products
- TAREKS reģistrācijas numurs/ TAREKS Reference Number for Agricultural Products Subject to Quality Control
- Atļauja tirgot medicīniskos produktus veterinārajām vajdzībām/ Marketing Authorisation for Medicinal Products for Veterinary Use
- Iepriekš paziņošanas veidlapa par dzīvniekiem un dzīvnieku produkciju/ Pre-Notification Form for Animals and Animal Products
- Veterinārās veselības dzīvnieku sertifikāts/ Veterinary Health Certificate for Live Animals

- Veterināras veselības dzīvnieku produktu sertifikāts/ Veterinary Health Certificate for Animal Products
- Analīžu sertifikāts/ Certificate of Analysis.

Savukārt, augu un augu produktu eksportēšanai uz Turciju ir nepieciešami vēl citi sertifikāti:

- Augu tirgotāju reģistrs/ Plant Operator Registration
- Lauksaimniecības produkta kontroles sertifikāts/ Control Certificate for Agricultural Products
- Lauksaimniecības produkta atbilstības sertifikāts/ Certificate of Conformity for Agricultural Products
- Provizoriskā sēklu importa atļauja/ Preliminary Import Permit for Seeds
- TAREKS reģistrācijas numurs/ TAREKS Reference Number for Agricultural Products Subject to Quality Control
- Atbilstības vēstule mēslošanas līdzekļu importam/ Letter of Compliance for the Importation of Fertilisers
- Analīžu sertifikāts/ Certificate of Analysis
- Brīvās tirdzniecības sertifikāts/ Free Sale Certificate
- Fitosanitārais sertifikāts/ Phytosanitary Certificate
- Importētāju reģistrs UZKA/ Registration of Importers with the UZKA.

Turcijas Pārtikas, lauksaimniecības un lopkopības ministrija ir atbildīga par pārtikas produktu un lopbarības kontroli. Ministrija var pieprasīt informāciju no eksportētāja par likumiem, kontroles sistēmām, riska vadības procedūrām u.tml., lai pārliecinātos, ka ražotā produkcija atbilst Turcijas standartiem un noteikumiem. Eksportētājiem ir iepriekš jāinformē ministrija, par nodomu eksportēt attiecīgo produkciju.¹¹

¹¹<http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPubli.htm?doc=overview&hscod=2208&countryid=TR#h16>
09.04.2018.

Aizpildāmā dokumentācija, veicamās pārbaudes un termiņi līdz atļaujas saņemšanai

Lai eksportētu attiecīgo produkciju uz Turciju ir nepieciešams iegūt vairākus sertifikātus. Viens no tādiem ir Lauksaimniecības produkta atbilstības sertifikāts, kas apliecina, ka eksportēto produktu, tostarp lauksaimniecības produkti, dzīvnieki, dzīvnieku izcelsmes produkti, sēklas, produkti, kas tiek izmantoti barībai vai pārtikas rūpniecībai, vakcīnas veterinārajām vajadzībām, veterināro zāļu izejvielas, ir atļauts importēt Turcijā.¹²

Tabakai, tabakas izstrādājumiem, alkoholam un alkoholiskiem dzērieniem ir nepieciešams iegūt atbilstošu sertifikātu produkta realizācijai Turcijā. To var izdarīt importētājam iesniedzot vēstuli atbildīgajai iestādei turku valodā. Vidējais apstiprināšanas process ilgst desmit darba dienas, un samaksa par šo pakalpojumu netiek piemērota. Vairāk informācija pieejama vispārīgās informācijas sadaļā par iesniedzamajiem dokumentiem.¹³

Alkohola un alkoholisko dzērienu eksportētājiem ir nepieciešams sagatavot vēstuli atbildīgajai iestādei par nodomu ievest alkoholu vai alkoholiskos dzērienus Turcijā. Vēstule ir iesniedzama elektroniski turku valodā atbildīgās iestādes mājas lapā - <https://pd.tapdk.gov.tr/login.aspx>. Aptuvenais dokumentu apstrādes process ir desmit darba dienas, un vēstule ir jāiesniedz pirms tiek eksportēta produkcija uz Turciju.¹⁴

Augu produktu un to izstrādājumu eksportētājiem, kas izmantoti pārtikas un barības nozarēs ir jā sagatavo iepriekšējās paziņošanas veidlapa. Šis dokuments nepieciešamas, ja tiek plānots eksportēt augu produktus un to izstrādājumus Turcijā. Veidlapu iesniedz importētājs attiecīgajā muitas kontroles punktā, kurā ir paredzēta atmuitošana vai attiecīgā reģiona Pārtikas, lauksaimniecības un lopkopības ministrijas birojā.¹⁵ Veidlapa iesniedzama elektroniski turku valodā Pārtikas Drošības informācijas sistēmā (GGBS) - <http://ggbbs.tarim.gov.tr> . Nepieciešama iepriekšēja reģistrācija.

¹²http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPubli.htm?doc=con_agr&hscod=2208&countryid=TR 09.04.2018.

¹³http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPubli.htm?doc=con_alc&hscod=2208&countryid=TR 09.04.2018.

¹⁴http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPubli.htm?doc=not_alc&hscod=2208&countryid=TR 09.04.2018.

¹⁵http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPubli.htm?doc=not_ffpl&hscod=2208&countryid=TR 09.04.2018.

Var tik prasīts arī Analīžu sertifikāts. Šis ir dokuments, kas apliecina, ka ir veikti produktiem mikrobioloģiski, fiziski un ķīmiski testi. Šo dokumentu ir jāizsniedz Latvijā akreditētai un apstiprinātai laboratorijai, kas ir sertificēta veikt šādas pārbaudes.

Turcijas muiža var veikt arī laboratorijas analīzes atsevišķiem produktiem, un šo pārbaūžu izmaksas var būt no 65 līdz 185 TRY, un tās ir atkarīgas no konkrētās preces. Vairāk informāciju par konkrēto produktu var iegūt Turcijas Muižas un tirdzniecības ministrijā.

Turcijā pastāv arī aizliegums ievest atsevišķus produktus, aktuālo informāciju par piemērotajiem aizliegumiem produktiem iespējams noskaidrot Eiropas komisijas mājas lapā – madb.europa.eu

Dokuments / Document	Apraksts / Description	Institūcija / Institution	Kontakti / Contacts	Paraugs / Example
Lauksaimniecības produkta atbilstības sertifikāts/ Certificate of Conformity for Agricultural Products/ Denetimine Tabi Ürünlerin İthalatı için Uygunluk Yazısı	Dokuments, kas apliecina, ka eksportēto produktu ir atļauts importēt	Pārtikas, lauksaimniecības un lopkopības ministrija (Ministry of Food, Agriculture and Livestock of the Republic of Turkey)	T.: +90 312 2873360	http://madb.europa.eu/madb/vi/ewPageIFPubli.htm?doc=con_agr&hscod=2208&countryid=TR
Kontroles sertifikāts lauksaimniecības produktiem/ Control Certificate for Agricultural Products/	Dokuments, kas apliecina, ka dažādi lauksaimniecības produkti ir apstiprināti tirdzniecībai Turcijā	Pārtikas, lauksaimniecības un lopkopības ministrija (Ministry of Food, Agriculture and	T.: +90 312 2873360	http://madb.europa.eu/madb/vi/ewPageIFPubli.htm?doc=cf_c_agr&hscod=1604&countryid=TR

Denetimine Tabi Ürünlerin İthalatı için Kontrol Belgesi	Aizpildāma turku valodā Apstrādes termiņš nav noteikts Izmaksas sākot ar 150 TRY	Livestock of the Republic of Turkey)		
CITES importa atļauja CITES Import Permit/ Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin İthalatı için düzenlenen CITES Belgesi	Dokuments, kas atļauj ievest noteiktas sugas un produktus, uz kuriem attiecas Konvencija par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām (CITES)	Pārtikas, lauksaimniecības un lopkopības ministrija (Ministry of Food, Agriculture and Livestock of the Republic of Turkey)	T.: +90 312 2075000	<a href="http://madb.euroopa.eu/madb/vi
ewPageIFPubli.h
tm?doc=cit_agr
&hscod=1604&
countryid=TR">http://madb.euroopa.eu/madb/vi ewPageIFPubli.h tm?doc=cit_agr &hscod=1604& countryid=TR
Iepriekšēja sēklu importa atļauja / Preliminary Import Permit for Seeds / Tohumluk ithalat ön izni	Dokuments, kas apliecina atļauju sākotnēji importēt sēklas Aizpilda turku valodā, iesniedz kopiju preču ievešanas brīdī Dokumentu apstrādes laiks ir 10 dienas	Sēklu direkcija, Augu reprodukcijas ģenerāldirektorāts, Pārtikas, lauksaimniecības un lopkopības ministrija (Ministry of Food, Agriculture and Livestock of the Republic of Turkey)	T.: +90 312 2588405	<a href="http://madb.euroopa.eu/madb/vi
ewPageIFPubli.h
tm?doc=pp_i_se
&hscod=1001
&countryid=TR">http://madb.euroopa.eu/madb/vi ewPageIFPubli.h tm?doc=pp_i_se &hscod=1001 &countryid=TR

	Dokumentu apstrādes nodeva ir 434 TRY			
Tabakas, tabakas izstrādājumu, alkohola un alkoholisko dzērienu atbilstības sertifikāts/ Certificate of Conformity for Tobacco, Tobacco Products, Alcohol and Alcoholic Beverages/ Alkol ve Metanol ile Tütün ve Tütün Mamullerinin İthalatı için düzenlen Uygunluk Belgesi	Dokuments, kas apliecina, ka eksportētas produkts atbilsts Turcijas standartiem	Atbildīgā iestāde par tabakas, tabakas izstrādājumu un alkoholisko dzērienu kontroli/ Tütün ve Alkol Piyasasi Düzenleme Kurumu (TAPDK) (Tobacco and Alcohol Market Regulatory Authority)	T.: +90 312 2180300	http://madb.europa.eu/madb/viewPageI?Publi.htm?doc=con_alc&hscod=2208&countryid=TR
Atbilstības sertifikāts lauksaimniecības produktiem/ Certificate of Conformity for Agricultural Products/ Denetimine Tabi Ürünlerin İthalatı için Uygunluk Yazısı	Sertifikāts, kas apliecina atļauju ievest atsevišķus lauksaimniecības produktus Dokuments aizpildāms turku valodā	Pārtikas, lauksaimniecības un lopkopības ministrija (Ministry of Food, Agriculture and Livestock of the Republic of Turkey)	T.: +90 312 2873360	http://madb.europa.eu/madb/viewPageI?Publi.htm?doc=con_agr&hscod=1806&countryid=TR

	Dokumentu apstrāde aptuveni 3 dienas			
Nodoma vēstule par alkoholisko dzērienu tirdzniecību Notification for Alcoholic Beverages/ Alkollü İçki Bildrimi	Dokuments, kas iesniedzams pirms produkta ievešanas Turcijā	Alkoholisko dzērienu tirdzniecības ģenerāldirektorāts/ Tütün ve Alkol Piyasasi Düzenleme Kurumu (TAPDK) (Tobacco and Alcohol Market Regulatory Authority)	T.: +90 312 2180300	http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPublic.htm?doc=not_alc&hscod=2208&countryid=TR
Iepriekšējas paziņošanas veidlapa augu produktiem un to izstrādājumiem, kas izmantoti pārtikas un barības nozarēs/ Pre-Notification Form for Plant Products and Articles Used in the Food and Feed Industry/ Bitgisel Gıda, yem ve gıda ile temas eden	Dokuments nepieciešamas, ja tiek plānots ievest augu produktus un to izstrādājumus Turcijā Forma iesniedzama elektroniski turku valodā	Pārtikas, lauksaimniecības un lopkopības ministrija (Ministry of Food, Agriculture and Livestock of the Republic of Turkey)	T.: +90 312 2873360	http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPublic.htm?doc=not_ffpl&hscod=2208&countryid=TR

madde ve malzemeye ait ön bildirim formu				
Analīžu sertifikāts/ Certificate of Analysis	Dokuments, kas apliecina, ka ir veikti produktiem mikrobioloģiski un fiziski/ ķīmiski testi			http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPublic.htm?doc=cf_ana&hscod=2208&countryid=TR
Laboratorijas analīzes/ Laboratory Analysis	Turcijas muita var veikt atsevišķu produktu laboratorijas analīzes	Muitas un Tirdzniecības ministrija (Ministry of Customs and Trade of the Republic of Turkey)	T.:+90 312 4491000, 4448482,	http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPublic.htm?doc=lab_ana&hscod=2208&countryid=TR
Fitosanitārais sertifikāts / Phytosanitary Certificate /	Dokuments, kas apliecina augu un augu produktu atbilstību fitosanitārajām normām.	Pārtikas kontroles ģenerāldirektorāts (General Directorate of Food and Control)	T.: +90 312 2863964	http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPublic.htm?doc=cf_phyt&hscod=4401&countryid=TR

Tekstils

Kvalitātes standartu prasības ražotajai produkcijai

Preces, kas atrodas ES brīvā apritē, var ievest Turcijā, ja tām ir atbilstošs CE marķējums. Tomēr uzņēmuma ir jāņem vērā, ka šīm precēm var tikt veiktas papildus pārbaudes robežkontroles punktos. Lai varētu eksportēt atsevišķus tekstilizstrādājumu preču veidus, uzņēmumam ir jāiegūst TAREKS atsauces numurs.

TAREKS ir Turcijas riska analīzes kontroles sistēma dažādām precēm, un šo preču eksportētājiem ir nepieciešams reģistrēties šajā sistēmā.

Nepieciešamie sertifikāti

Veicot tekstilizstrādājumu un apavu krāsošanu un marķēšanu nepieciešamas ievērot īpašus noteikumus, jo atsevišķiem tekstilizstrādājumiem muita var veikt laboratorijas analīzes, lai noskaidrotu preces bīstamību, un izmantoto krāsvielu bīstamību.

Attiecībā uz apaviem, paziņojumā “Communiqué on Import Controls for Certain Consumer Products” nosaka, ka atsevišķām patēriņa precēm ir noteikta prasība iegūt TAREKS reģistrācijas numuru¹⁶.

Apaviem ir jābūt marķētiem. Marķējumam ir jāsniedz informācija par izmantoto materiālu un tā saturu par apavu virsmu, oderi, zeķi un zoli. Attiecīgajam marķējumam jābūt pastāvīgam, salasāmam, stingri nostiprinātam un pieejamam. Vismaz vienam apavu eksemplāram no pāra ir jābūt marķētam. Pieprasītā informācija jānorāda izmantojot apstiprinātās piktogrammas vai ar vārdiem. Turcijas likumdošana, kas nosaka šīs prasības, atbilst ES Direktīvai 94/11/EK¹⁷.

¹⁶<http://madb.europa.eu/madb/viewPageFPubli.htm?doc=overview&hscod=5402&countryid=TR#h27>
06.04.2018.

¹⁷<http://madb.europa.eu/madb/viewPageFPubli.htm?doc=overview&hscod=5402&countryid=TR#h28>
06.04.2018.

Tekstilizstrādājumu eksportētājiem un importētājiem jāreģistrējas Ekonomikas ministrijas pilnvarotajā ierakstu centrā, ja sūtījums pārsniedz noteikto svara ierobežojumu 50 kg.

Eksportētājiem Turcijas Ekonomikas ministrijā (Ekonomi Bakanlıđı) jānoskaidro, vai uz tekstilizstrādājumiem attiecas importa kvotas vai citi nosacījumi.

Aizpildāmā dokumentācija, veicamās pārbaudes un termiņi līdz atļaujas saņemšanai

Tekstilizstrādājumu importētāju reģistrācija:

Šis ir dokuments, kas apliecina, ka tekstilizstrādājumu un apģērbu importētājs Turcijā ir reģistrējies Ekonomikas ministrijas pilnvaroto importētāju reģistrā. Reģistrācija nav nepieciešama, ja ievedamo tekstilizstrādājumu daudzums ir vienāds vai mazāks par 50 kg bruto svara.

Reģistrācija ir jāveic kādā no atbildīgajām institūcijām. Informāciju par atbildīgajām institūcijām skatiet vispārīgās informācijas sadaļu, punktā par dažādām institūcijām.

Kad reģistrācija veikta sekmīgi, tad pretendents saņem 23 ciparu reģistrācijas numuru, kas jāievada Muitas importa deklarācijas laukā Nr.44. Skatiet paraugu saitē, kas norādīts sadaļā pie iesniedzamajiem dokumentiem.

Dokumentu apstrādes laiks ir aptuveni 10 darba dienas, un šis ir bezmaksas pakalpojums. Izsniegtais sertifikāts ir derīgs vienreizējai ievēšanai 90 dienu laikā, un tas nav atjaunojams¹⁸.

Tekstilizstrādājumu eksportētāju reģistrācija:

Pieteikuma veidlapa jāaizpilda papīra formā angļu valodā, vai tiešsaistē (www.ebirlik.org / mājas lapa pieejama turku valodā). Formas paraugu skatiet norādītajā saitē vispārīgās informācijas sadaļā pie iesniedzamajiem dokumentiem. Aizpildītā forma ir jāizdrukā un jāparaksta. Aizpildītā pieteikuma veidlapa vai parakstītā izdruka, ir jāapstiprina kompetentajai iestādei Latvijā, piemēram, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamerai. Turklāt tai jābūt legalizētai Turcijas

¹⁸http://madb.europa.eu/madb/viewPage!FPubli.htm?doc=reg_i_tex&hscod=5402&countryid=TR 05.04.2018.

konsulātā Latvijā vai apliecinātai ar apustuli. Tiek pieņemti arī Turcijas notāru apstiprinātas pieteikuma veidlapu kopijas.

Attiecīgo iestāžu apstiprinājums ir nepieciešams tikai pirmajai reģistrācijai. Apstrādes laiks un maksa nav norādīta. Ņemot vērā iesaistīto iestāžu skaitu, uzņēmumam būtu jāreķinās, ka šis process var aizņemt ilgāku laiku.

Apliecinājums, ka eksportētājs ir reģistrējies attiecīgajā reģistrā, ir jāuzrāda Turcijas importētājam pirms pirmā sūtījuma, un tas būs derīgs vienu gadu¹⁹.

Dokuments / Document	Apraksts / Description	Institūcija / Institution	Kontakti / Contacts	Paraugs / Example
Tekstilizstrādājumu eksportētāju reģistrācija/ Registration of Exporters of Textiles/ Tekstil İhracatçısı Kayıt Belgesi	Dokuments, kas apliecina, ka tekstilizstrādājumu un apģērbu eksportētājs ir reģistrējies Ekonomikas ministrijas pilnvaroto ierakstu centrā Iesniedz papīra formā vai elektroniski angļu valodā	Ekonomikas ministrija (Ministry of Economics)	T.: +90 312 2047500	http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPubli.htm?doc=reg_e_text&hscod=5402&countryid=TR
Tekstilizstrādājumu importētāju reģistrācija/ Registration of Importers of Textiles/	Dokuments, kas apliecina, ka tekstilizstrādājumu un apģērbu importētājs ir reģistrējies Ekonomikas ministrijas pilnvaroto ierakstu centrā Iesniedz turku valodā	Ekonomikas ministrija (Ministry of Economics)	T.: +90 312 2047500	http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPubli.htm?doc=reg_i_text&hscod=5402&countryid=TR

¹⁹http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPubli.htm?doc=reg_e_text&hscod=5402&countryid=TR 05.04.2018.

<p>Tekstil Ithalatcısı Kayıt Belgesi/0877 (TPS-Kayıt Belgesi)</p>				
<p>Patēriņu preču importa atļauja (IRIS) / Import Permit for Consumer Products (IRIS) / Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca Denetlenen Bazı Tüketici Ürünlerinin İthalat izni/0892 (TPS-İRİS)</p>	<p>Dokuments, kas apliecina, ka precei ir veiktas visas nepieciešamās analīzes un tā atbilst prasībām Aizpildāma turku valodā Jāiesniedz elektroniski importa riskā analīzes sistēmā (Risk- Based Import Control System (GTB-İRİS)) Dokuments derīgs vienreizējam importam Dokumentu apstrādes laiks un maksa nav noteikta</p>	<p>Muitas un Tirdzniecības ministrija (Ministry of Customs and Trade of the Republic of Turkey)</p>	<p>T.: +90 312 4491000</p>	<p>http://madb.europa.eu/madb/viewPageIfPublishedtm?doc=product&hscod=4202&countryid=TR</p>
<p>Laboratorijas analīzes / Laboratory Analysis</p>	<p>Procedūra, ko Turcijas muita var veikt, lai noskaidrotu preces identitāti un atbilstību prasībām To izmaksas svārstās no 65 līdz 185 TRY, un ir atkarīga no konkrētās preces</p>	<p>Muitas un Tirdzniecības ministrija (Ministry of Customs and Trade of the Republic of Turkey)</p>	<p>T.: +90 312 4491000</p>	<p>http://madb.europa.eu/madb/viewPageIfPublishedtm?doc=lab_analyse&hscod=5804&countryid=TR</p>

Kokapstrāde

Kvalitātes standartu prasības ražotajai produkcijai

Turcijā importētajam koka iepakojuma materiālam jāatbilst Starptautiskās augu aizsardzības konvencijas (International Plant Protection Convention (IPPC)) standartiem. Visiem koka iepakojuma materiāliem, piemēram, paletēm, kastēm, kā arī koka piestiprinājumi, kas paredzēti kravas nostiprināšanai, jābūt termiski apstrādātiem un marķētiem ar IPPC logotipu un tās valsts divu burtu ISO kodu, kurā koka iepakojuma materiāli apstrādāti. Papildus pievienojot arī koka iepakojuma materiāla apstrādes pakalpojuma sniedzēja kodu. Turcija ir aizliegusi fumigāciju ar metilbromīdu (methyl bromide).

Tāpat var būt nepieciešami arī sertifikāti, kas apliecina atbilstību fitosanitārajām normām, kā arī var rasties nepieciešamība reģistrēties starptautiskajā lauksaimniecības produktu pārvaldes sistēmā (international agricultural quarantine management system (UZKA)). Par fitosanitārajām prasībām un to kontroli ir atbildīga Pārtikas kontroles ģenerāldirektorāts (General Directorate of Food and Control, Ministry of Food, Agriculture and Livestock). Papildus var tikt pieprasīti atsevišķiem kokapstrādes nozares produktiem arī Lauksaimniecības produkcijas atbilstības sertifikāts. Par šo sertifikātu vairāk informācija pieejama sadaļā par pārtikas nozari punktā par iesniedzamajiem dokumentiem.

Nepieciešamie sertifikāti

Uzņēmumam būtu jāpārlicinās par sūtītas preces statusu, noskaidrojot tās kombinētās nomenklatūras kodu Harmonizētajā sistēmā (HS). Attiecīgi pēc nepieciešamības, papildus standarta dokumentācijai, būtu pievienojama CITES importa atļauja. Šis ir dokuments, kas atļauj ievest noteiktu sugu produktus, uz kuriem attiecas Konvencija par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām. Ja sūtītai precei nepiemēro CITES noteikumus, tad uzņēmumam ir nepieciešams sagatavot atbilstības sertifikātu par precēm, kurām nav piemērojams CITES. Papildus informāciju skatiet sadaļā par iesniedzamajiem dokumentiem²⁰. Šo sertifikātu iesniedz importētājs Mežsaimniecības un ūdens lietu ministrijā. To iesniedz turku valodā trīs eksemplāros. Apstrādes process parasti ir aptuveni trīs darba dienas, un tā izmaksas svārstās no 52 līdz 260 TRY, kur cenu ietekmē preces svars. Šāds sertifikāts ir derīgs vienreizējai eksporta veikšanai.

²⁰http://madb.europa.eu/madb/viewPageFPubli.htm?doc=con_cites&hscod=4412&countryid=TR 06.04.2018.

Aizpildāmā dokumentācija, veicamās pārbaudes un termiņi līdz atļaujas saņemšanai

Dokuments / Document	Apraksts / Description	Institūcija / Institution	Kontakti / Contacts	Paraugs / Example
<p>CITES importa atļauja</p> <p>CITES Import Permit/</p> <p>Nesli Tehlike Altında</p> <p>Olan Yabani Hayvan ve</p> <p>Bitki Türlerinin İthalatı</p> <p>İçin Düzenlenen CITES</p> <p>Belgesi</p>	<p>Dokuments, kas atļauj</p> <p>ievest noteiktas sugas</p> <p>un produktus, uz</p> <p>kuriem attiecas</p> <p>Konvencija par</p> <p>starptautisko</p> <p>tirdzniecību ar</p> <p>apdraudētajām</p> <p>savvaļas dzīvnieku un</p> <p>augu sugām (CITES)</p>	<p>Mežsaimnie</p> <p>cības un</p> <p>ūdens lietu</p> <p>ministrija</p> <p>(Ministry of</p> <p>Forestry</p> <p>and Water)</p>	<p>T.: +90 312</p> <p>2075000</p> <p>F.: +90 312</p> <p>2076299</p>	<p>http://madb.euro</p> <p>pa.eu/madb/view</p> <p>PageIFPubli.htm?doc=cit_env&hscode=4412&countryid=TR</p>
<p>Atbilstības sertifikāts</p> <p>precēm, kas nav</p> <p>iekļautas CITES</p> <p>Certificate of Conformity</p> <p>for Goods Not Falling</p> <p>Under CITES/</p> <p>Korunan, kisitlanan ve</p> <p>ticareti yasaklanan bir</p> <p>tür ve bu türlere ayit bir</p> <p>ürün olmadigina dair</p> <p>düzenlenen uygunluk</p> <p>belgesi</p>	<p>Dokuments, kas</p> <p>apliecina, ka uz</p> <p>atsevišķām sugām un</p> <p>to produktiem</p> <p>neattiecas CITES un to</p> <p>var importēt bez CITES</p> <p>importa atļaujas</p> <p>iesniedzama turku</p> <p>valodā</p>	<p>Mežsaimnie</p> <p>cības un</p> <p>ūdens lietu</p> <p>ministrija</p> <p>(Ministry of</p> <p>Forestry</p> <p>and Water)</p>	<p>T.: +90 312</p> <p>2075000</p> <p>F.: +90 312</p> <p>2076299</p>	<p>http://madb.euro</p> <p>pa.eu/madb/view</p> <p>PageIFPubli.htm?doc=con_cites&hscode=4412&countryid=TR</p>

<p>UZKA importētāju reģistrs / Registration of Importers with the UZKA / Uluslarsası Zirai Karantina Yönetim Sistemi (UZKA)</p>	<p>Dokuments, kas apliecina augu un augu produktu importētājs ir reģistrēts UZKA sistēmā</p> <p>Reģistrācija notiek elektroniski turku valodā norādītajā saitē - http://firma2016.uzka.gov.tr/firmabasvuru</p> <p>Dokumentu apstrādes laiks nav minēts, kā arī netiek piemērota dokumentu apstrādes nodeva</p>	<p>Turcijas Republikas Pārtikas, lauksaimniecības un lopkopības ministrija (Ministry of Food, Agriculture and Livestock)</p>	<p>T.: +90 312 2873360</p>	<p>http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPubli.htm?doc=rg_i_uzka&hscode=4401&countryid=TR</p>
<p>Fitosanitārais sertifikāts / Phytosanitary Certificate</p>	<p>Dokuments, kas apliecina augu un augu produktu atbilstību fitosanitārajām normām.</p>	<p>Pārtikas kontroles ģenerāldirektorāts (General Directorate of Food and Control)</p>	<p>T.: +90 312 2863964</p>	<p>http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPubli.htm?doc=cf_phyt&hscode=4401&countryid=TR</p>

Mašīnbūve un metālapstrāde

Kvalitātes standartu prasības ražotajai produkcijai

Uzņēmumiem vajadzētu pārliecināties, ka to ražotā produkcija atbilst ES un Turcijas drošības, veselības un vides prasībām. Uzņēmums ir atbildīgs par atbilstības novērtēšanu, tehnisko specifikāciju, ES deklarācijas atbilstības izdošanu un “CE” marķējuma norādīšanu uz produkta²¹.

Papildus var būt nepieciešams TAREKS reģistrācijas numurs, kas ir līdzīgs CE standartam, kuru piešķir Turcijas Standarta Institūts.

Lai norādītu “CE” marķējumu, tad Eiropas Komisija iesaka sekot 6 soļiem:

1. Noskaidro piemērojamās direktīvas un harmonizētos standartus²²;
2. Noskaidro produktam raksturīgās prasības;
3. Noskaidro vai neatkarīga atbilstības novērtēšana ir nepieciešama²³;
4. Pārbaudi produktu un tā atbilstību;
5. Izveido un uzglabā tehnisko dokumentāciju;
6. Norādi “CE” marķējumu²⁴ uz produkta un izdod ES atbilstības deklarāciju²⁵.

Saskaņā ar Communiqué par atsevišķu preču importa kontroli Turcijā, precēm kurām ir nepieciešams CE marķējums, ir nepieciešams arī uzrādīt to atbilstību Turcijas noteikumiem. Šādi un citi papildus noteikumi ir nepieciešami dažādām iekārtām, atsevišķām elektroiekārtām, elektromagnētisko lauku veidošanas ierīcēm, liftu drošības daļām, atsevišķām spiediena iekārtām, karstā ūdens boileriem, gāzes iekārtām. Šīm precēm ir nepieciešams TAREKS²⁶ reģistrācijas numurs, kas norāda uz atbilstību CE marķējumam. Ja nepieciešamas pārbaudes, tās

²¹https://ec.europa.eu/growth/single-market/ce-marking/manufacturers_lv 28.03.2018.

²²https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards_en 28.03.2018.

²³https://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/building-blocks/conformity-assessment_en 28.03.2018.

²⁴https://ec.europa.eu/growth/single-market/ce-marking_en 28.03.2018.

²⁵<http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/9781/attachments/1/translations> 28.03.2018.

²⁶http://madb.europa.eu/madb/viewPage!FPubli.htm?countryid=TR&hscod=7204&doc=trks_ce.html 03.04.2018.

veic Turcijas Standarta Institūts. Plašāku informāciju par TAREKS un iesniedzamajiem papildus dokumentiem skatiet vispārīgās informācijas sadaļā punktā pie iesniedzamajiem dokumentiem.

Papildus var tikt prasīta arī apstiprinājuma vēstule (Declaration of Conformity), jeb turku valodā Uygunluk Beyanı²⁷. Sūtījumiem, kas sūtīti ar A.TR sertifikātu, tiek piemēroti atvieglojumi.

²⁷http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPubli.htm?countryid=TR&hscod=7204&doc=dec_con.html
03.04.2018.

Nepieciešamie sertifikāti

Atsevišķiem metālapstrādes nozares izstrādājumiem var būt nepieciešama importa atļauja, kas apliecina atļauju ievest Turcijā šos izstrādājumus. Papildus var tikt veiktas laboratorijas analīzes. Atsevišķu sadaļu metālapstrādes precēm ir piemērots aizliegums tās importēt Turcijā, tāpēc pirms preču eksportēšanas ir jāpārlicinās vai precei nav piemērots šis aizliegums. To var izdarīt Eiropas Komisijas mājas lapā – madb.europa.eu

Aizpildāmā dokumentācija, veicamās pārbaudes un termiņi līdz atļaujas saņemšanai

Eksportētājiem jāpatur prātā, ka papildus oficiāli pieprasītai dokumentācijai, papildu pienākumi var rasties no noslēgtajiem līgumiem ar importētāju. Ja citos līgumos ir noteikts, ka eksportētājs iesniedz citus dokumentus, to iesniegšana ir eksportētāja pienākums, neatkarīgi no oficiālajām prasībām. Turklāt muitas vai citas iestādes var pieprasīt papildu dokumentāciju, ja tās uzskata, ka oficiālajā dokumentācijā sniegtā informācija nav pietiekama vai ir apšaubāma.

Dokuments / Document	Apraksts / Description	Institūcija / Institution	Kontakti / Contacts	Paraugs / Example
Metāllūžņu importa licence / Import Licence for Metal Waste / Metal Hurda İthalatçı Belgesi/0857 (TPS-ÇŞB Metal Hurda İthalatçı Belgesi)	Dokuments, kas apliecina atļauju ievest Turcijā metāla lūžņus Pirms atļaujas iegūšanas nepieciešams sagatavot pieprasījuma vēstuli turku valodā Dokumenta apstrādes laiks nav minēts.	Vides pārvaldes ģenerāldirektors (General Directorate of Environmental Management)	T.: +90 312 5863000	http://madb.europa.eu/madb/viewPageIFPublic.htm?doc=li_mw&hscod=7204&countryid=TR

	Dokumentu apstrādes nodeva ir 26 000 TRY Derīga 2 gadus			
Laboratorijas analīzes / Laboratory Analysis /	Procedūra, ko Turcijas muita var veikt, lai noskaidrotu preces identitāti un atbilstību prasībām To izmaksas svārstās no 65 līdz 185 TRY, un ir atkarīga no konkrētās preces	Muitas un Tirdzniecības ministrija (Ministry of Customs and Trade of the Republic of Turkey)	T.: +90 312 4491000	http://madb.euroopa.eu/madb/viewPageIPEPublications.htm?doc=lab_ana&hscod=5804&countryid=TR